Lieta Nr.C28199015
C-1990-15/13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīga 2015.gada 8.maijā

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa tiesnese A.Buliņa rakstveida procesā Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu palielināšanu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2014.gada 23.decembrī Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā saņemts /pers. A/ (turpmāk – prasītāja) prasības pieteikums maza apmēra prasībā pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs) par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

[1.1] Prasībā norādīts, ka 2010.gadā prasītāja ir cēlusi prasību tiesā pret atbildētāju par uzturlīdzekļu piedziņu un tiesas nolēmums par uzturlīdzekļu piedziņu Ls 45 apmērā no atbildētāja stājies likumīgā spēkā. Tiesas nolēmums neparedz automātisku palielinājumu gadījumā, ja mainās minimālo uzturlīdzekļu apmēru reglamentējošie normatīvie akti. Zvērināts tiesu izpildītājs konstatēja, ka piedziņa ir neiespējamā, līdz ar ko prasītāja vērsās uzturlīdzekļu garantijas fondā un kopš 2011.gada 8.jūnija prasītāja saņem valsts garantētus uzturlīdzekļu maksājumus Ls 35 ik mēnesi.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus meitas /pers. C/ uzturam 108,00 *euro* mēnesī līdz bērna pilngadībai, kā arī lūdz noteikt nekavējošu sprieduma izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu.

[1.2] Prasība pamatota ar Civillikuma 179.pantu.

[2] Atbildētājam atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta prasībām 2015.gada 26.janvārī nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapas uz deklarētās dzīvesvietas adresi. Atbilstoši Civilprocesa likuma $250.^{22}$panta prasībām atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības. Atbildētājs informēts, ka lietu izskatīs tiesnese A.Buliņa, izskaidrotas noraidījuma tiesības un kārtība.

Pēc prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanas atbildētājs rakstveida paskaidrojumus nav sniedzis, iebildumus nav cēlis, lūgumus nav pieteicis.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 56.panta piektajai daļai tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, — pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu. Ievērojot, ka atbildētājam rakstiski paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2015.gada 8.maijā un par iespēju saņemt sprieduma norakstu sākot ar minēto datumu, nosūtot paziņojumu uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietas adresi /adrese A/, līdz ar ko uzskatāms, ka persona tiesas paziņojumu ir saņēmusi.

Tiesa konstatē, ka visi atbildētājam sūtītie paziņojumi atgriezti kā neizsniegti ar pasta darbinieka atzīmi "beidzies glabāšanas laiks, nav mājās, atstāts aicinājums".

Tiesa ņem vērā, ka visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, uzmanība pirmām kārtām jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērnu intereses (jāveicina labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības, cieņas un materiālās nodrošinātības gaisotnē), ņemot vērā vecāku tiesības un pienākumus *(sk. 1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvenciju „Par bērna tiesībām" 3.pantu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu)*.

Minētais korespondē arī ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajā daļā nostiprināto, - ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka pārzīmēt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, atkārtoti aicinot atbildētāju uz lietas izskatīšanu nav lietderīga, jo, pirmkārt, tiesa bērna intereses vērtē kā primāras, otrkārt, atbildētājam jāpilda savs tiesiskais pienākums būt sasniedzamam deklarētajā dzīvesvietā un šāda atbildētāja rīcība nekādi nav samērojama ar bērna interesēm un tiesībām uz atbilstošu uzturu.

[3] Civilprocesa likuma $250.^{18}$ pants nosaka, ka lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot Civilprocesa likuma $30.^{3}$ nodaļā „Lietas par maza apmēra prasībām" paredzētos izņēmumus.

Civilprocesa likuma 250^{25}.panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Noraidījums tiesnesei līdz nolēmuma pieņemšanai nav iesniegts.

M o t ī v u d a ļ a

[4] Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar tiesību normām, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

[5] Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības kopiju Nr. numursapstiprināts, ka prasītāja un atbildētājs ir nepilngadīgās /pers. C/ vecāki (*lietas 9.lapa*).

[6] Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2010.gada 20.maija spriedumu no /pers. B/ par labu /pers. A/ piedzīti uzturlīdzekļi meitas /pers. C/ uzturam Ls 45 apmērā sākot no 2010.gada 22.marta līdz bērna pilngadībai.

Prasītāja ir cēlusi prasību pret atbildētāju par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus meitas /pers. C/ uzturam 108,00 *euro* mēnesī, jo tiesas nolēmums neparedz automātisku palielinājumu gadījumā, ja mainās minimālo uzturlīdzekļu apmēru reglamentējošie normatīvie akti.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir

tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Tiesa atzīst, ka spēkā stājies tiesas spriedums par piespriestiem periodiskiem maksājumiem, neierobežo tiesības prasītājai, mainoties apstākļiem, vērsties tiesā ar prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, tāpēc prasītāja ir tiesīga sniegt prasību tiesā par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

[7] Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

[7.1] No augstāk minētam tiesību normām nepārprotami secināms, ka jebkurā gadījumā bērna intereses prevalē par vecāku interesēm un abiem vecākiem ir pienākums nodrošināt savu bērnu ar pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt bērna fiziskās un intelektuālās spējās. Pie tam šādi pienākumi vecākiem būtu jārealizē pret katru savu bērnu vienādi, neatkarīgi no tā vai bērns dzīvo kopā ar vecāku vai atsevišķi.

[8] Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

[8.1] Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" nosaka, ka 2.punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

[8.2] Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" (ar 02.12.2014. grozījumiem) minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros līdz 2014.gada 31.decembrim bija 320 *euro* un sākot no 2015.gada 1.janvāra ir 360 *euro* mēnesī, tādejādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 7 gadu vecuma sastāda 90,00 *euro* ik mēnesi, bet virs 7 gadu vecuma 108,00 *euro* ik mēnesi. Savukārt līdz 2014.gada 31.decembrim Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu summa bērniem līdz 7 gadu vecumam ir 80,00 *euro* mēnesī, bet no 7 gadu vecuma ir 96,00 *euro* mēnesī katram bērnam.

[9] Prasītāja savā prasības pieteikumā lūgusi piedzīt no atbildētāja līdzekļus meitas uzturam 108,00 *euro*, proti, Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā, tādēļ tiesa uzskata, ka nav izvērtējams pušu mantiskais stāvoklis, jo minimālie uzturlīdzekļi ir maksājami neatkarīgi no vecāku mantas stāvokļa.

[10] Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka atbildētājam neatkarīgi no viņa mantas un veselības stāvokļa, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt savam dēlam uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājai meitas uzturam piedzenami uzturlīdzekļi līdz 2014.gada 31.decembrim 96,00 *euro* mēnesī un no 2015.gada 1.janvāra 108,00 *euro* mēnesī, bet ne mazāks par valstī noteikto minimālo apmēru saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu.

[10.1] Tiesa, saskaņā ar Civillikuma 179.pantu, atzīst, ka no atbildētājas piedzenami uzturlīdzekļi katram bērnam Ministru kabineta noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, to apmēru nosakot procentuālā attiecībā. Palielinoties, vai samazinoties valstī noteiktajai minimālai mēneša darba algai, piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs palielināms vai samazināms proporcionāli minimālās mēneša darba algas apmēram.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra sprieduma lietā SKC-1478/2015 paustās atziņas uzturlīdzekļi bērna labā no atbildētājas piedzenami līdz laikam, kamēr bērns pats spēs sevi apgādāt. Ja pēc pilngadības sasniegšanas bērns vēlas saņemt uzturlīdzekļus pats, viņš ir tiesīgs celt tiesā attiecīgu prasību, lūdzot pārtraukt iepriekš ar tiesas spriedumu noteikto uzturlīdzekļu piedziņu par labu vecākam.

[11] Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr.SKC -556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Prasītājs prasības pieteikumā lūgusi uzturlīdzekļus piedzīt no prasības iesniegšanas dienas, līdz ar ko tiesa uzskata, ka ievērojot bērna intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2014.gada 29.decembra.

[12] Vienlaicīgi tiesa uzskata, ka pārtraucama periodisko maksājumu piedziņa par turpmāko laika periodu pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2010.gada 20.maija sprieduma civillietā Nr. C28253610.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvota uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no atbildētāja. Atbilstoši minētā likuma 35.panta pirmās daļas 6.punktam, prasībās par maksājumu vai devumu samazināšanu vai palielināšanu prasības summa ir summa, par kādu samazina vai palielina maksājumus vai devumus, bet ne vairāk kā par vienu gadu (108 – 64,03 (Ls 45) = 43,97x12=527,64) un valsts nodeva no minētās summas saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta b)apakšpunktu sastāda Ls 79,15.

[13.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu no atbildētāja valsts labā piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 13,09 *euro* apmērā *(lietas 2.lapa).*

[12] Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]panta nosacījumiem atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās.

R e z o l d u a t ļ ī a v ā

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 97., 8., 193.-194., 250.[27] pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

apmierināt /pers. A/ maza apmēra prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus meitas /pers. C/, personas

kods /personas kods/, uzturam 96,00 *euro* (deviņdesmit seši *euro* un 00 centi) mēnesī, sākot no 2014.gada 29.decembra līdz 2014.gada 31.decembrim, bet no 2015.gada 1.janvāra 108,00 *euro* (viens simts astoņi *euro* un 00 centi), bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna pats spēs sevi apgādāt.

A r 2015.gada 8.maiju pārtraukt periodisko maksājumu piedziņu par turpmāko laika periodu pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2010.gada 20.maija sprieduma civillietā Nr. numurs.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 79,15 *euro* (septiņdesmit deviņi *euro* un 15 centi) apmērā.

Valsts nodeva jāmaksā:

Saņēmējs	Valsts kase
Reģistrācijas	Nr. 90000050138
Konta Nr.	LV55TREL1060190911200
Saņēmēja iestāde	Valsts kase
BIC kods	TRELLV22
Maksājuma mērķis	valsts nodeva civillietā Nr.C28199015.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 13,09 *euro* (trīspadsmit *euro* un 09 centi) apmērā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi jāmaksā:

Saņēmējs	Tiesu administrācija
Reģistrācijas	Nr.90001672316
Konta Nr.	LV51TREL2190458019000
Saņēmēja iestāde	Valsts kase
BIC kods	TRELLV22

Maksājuma mērķis 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C28199015.

Valsts labā veiktā maksājuma apliecinošs dokumenta oriģināls nekavējoties iesniedzams tiesas kancelejā Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, 110.kabinetā.

Noteikt /pers.B/sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnese A.Buliņa